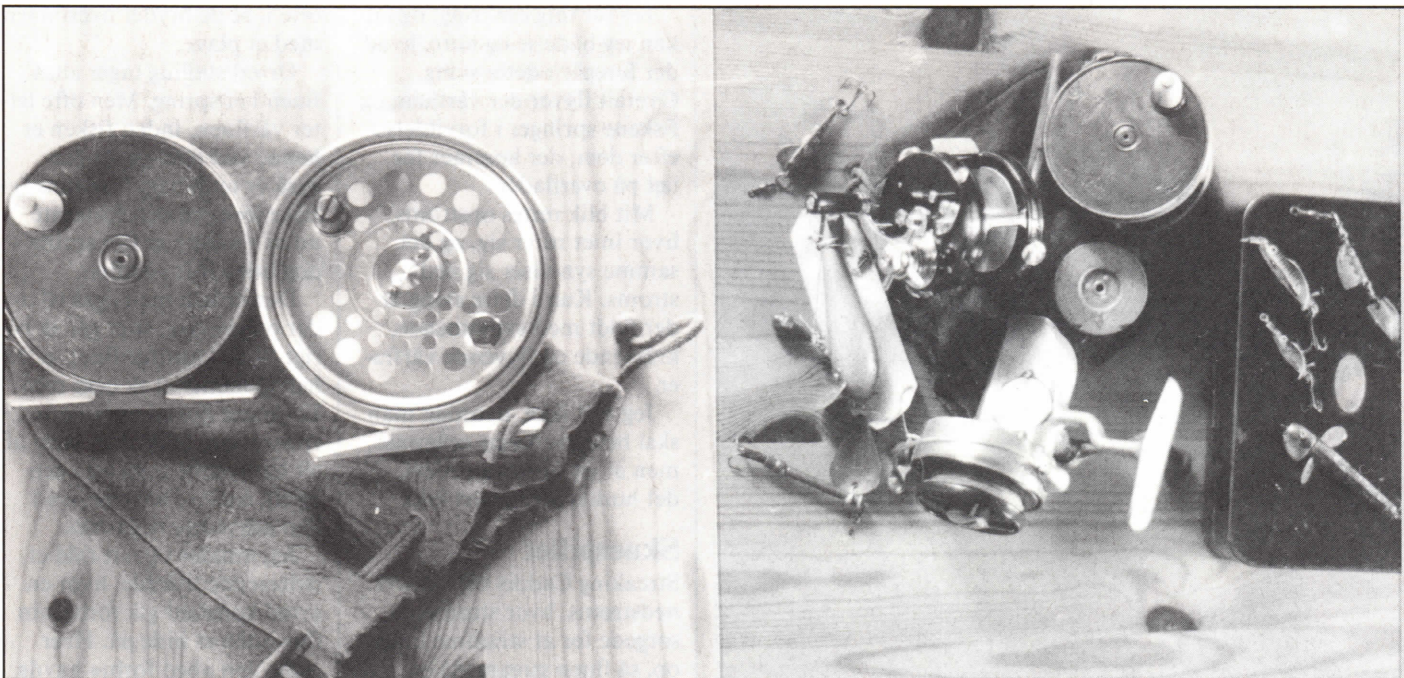

HARDY – fiskegrejets Rolls Royce!

22

Intet grejmærke er i højere grad en Hardy indbegrebet af det sublime og velrenomerede. Sådan opleves det ved fiskevandet, i grejbutikken og alle andre steder, hvor fiskesnakken går. Det er, som om man kan diskutere tekniske detaljer, når det drejer sig om alle andre mærker, men forlader det tekniske til fordel for image, prestige og andre subjektive parametre, når det gælder Hardy.

Der er naturligvis flere grunde til det. Men først og fremmest bunder det i en lang tradition for sofistikeret markedsføring ud fra devisen: »Lad de andre sælge produkter, vi sælge drømme!«

Hardy Bros. Alnvik (udtales Anik) startede som familieforetagende i 1872. I 1880'erne blev man kendt for sine stænger, og herefter samledes interessen sig om hjulene.

1890 er året for det første Perfect, som var et produkt af stor betydning for firmaet. I perioden omkring århundredeskiftet ekspanderede Hardy. 1950'erne blev brugt til en overgang til masseproduktion, og 60'erne markerede et farvel

I den anden artikel om gammelt fiskegrej sætter Steen Vinkel Jørgensen fokus på Hardys omfattende sortiment.

Tekst og foto: Steen Vinkel Jørgensen

til en lang række produkter efter salget af familieforetagenet.

Subjektive skøn

Det er nødvendigt at afklare nogle forhold for så vidt angår priser og alder på Hardys produkter. Med hensyn til priser skal jeg pointere, at de dækker mit personlige og subjektive skøn kraftigt påvirkes af de nyeste prislister fra England.

Dette forbehold tages, fordi området naturligvis er omgærdet med den samme næsten religiøse interesse, der kendes fra alle andre områder, der kendetegnes af et ikke uvæsentligt moment af vidensprestige.

Endvidere vil jeg pointere, at disse artikler ikke henvender sig primært til grejsamlere, men mere til almindelige interesserede og potentielle udbydere og købere af gam-

melt grej. Hvad angår produktionsperioder mm. er det desværre ligeledes nødvendigt »at kridte banen op«. Der er flere forskellige og desværre aldrig ens lister over produktionsperioder eller hvornår, de nævnes i Hardys Anglers Guide. Den liste, jeg henholder mig til, er lavet af James L. Hardy i 1986.

Glenn Stockwell har en lidt anden liste i sin bog om Hardys fluehjul, og endvidere har jeg set en tredie i en skotsk bog. Sidstnævnte tillægger jeg personligt ikke den store betydning, ikke mindst på baggrund af at den skotske »ekspert« tidsfastsætter et så markant hjul som »Jock Scott« til 1954, når det korrekte er 1938. Ellers må man nok erkende, at et år eller to til hver side nok har størst interesse for samlere.

Mangfoldighed

Totalt har Hardy vel lavet ca. 150 forskellige hjul. Hvis man vil medtage alle størrelser og varianter, så skal man nok ende over de 500. Her har vi også en af grundene til Hardys særplacering – en fascinerende mangfoldighed.

Hvis man snakker fluehjul i samlerkredse, snakker man om de »fire store«, Perfect (1890-1966) og igen fra 1976, Silent (1908-10), Bouglé (1903-39) og Special Perfect (1905-39).

Perfect er afgjort noget specielt. Uniqua ørredhjul (1911-1983), Silent Check (1920-26), Junior (1928-64), Multiplier (1928-39), Salmon (1920-24), Saint John, oprindeligt lavet til J.J. Hardy (1923-) og no. 2 (1923-26).

Ud over disse 4 sværvægtene bør man nok nævne nogle af de nyere som f.eks. Lightweight (1936-64), LRH Lightweight (1951-), Sunbeam (1924-56) og igen (1978-83) samt Marquis (1969-).

Hvis man ser generelt på priserne, så kan man sige, at Hardys fluehjul ligger i en prisklasse for sig. I denne klas-

se har Perfecterne en særlig status, og af disse er de messingsidede og »rene« messing-hjul i top. Det afspejles af priser for nogle år siden på over 40.000 kr. for specielle eksemplarer. I år er de set handlet til omkring det halve.

De højeste priser opnås næsten altid på de mindste hjul. De messing-sidede ørred-Perfecter handles p.t. til ca. 5-6000 kr.. Her er ligeledes tale om en halvering på ca. 2 år. De nyere Perfecter mark 1 og mark 2 fra 1917-21 og fra 1921-67 handles i ørred-størrelse fra ca. 1-2000 kr. Lakse-Perfecterne, som næsten alle endnu bliver brugt til praktisk laksefiskeri, handles p.t. fra 2-3000 kr., hvilket også er rimeligt, når man tager højde for nypriser på de dyreste hjul af i dag. Og så får man en håndlavet klenodie fra før, verden gik af lave, og som man kan stille i skabet uden for sæsonen.

St. John i den normale ørred/havørred str. 37/8" handles fra ca. 800-1000 kr. Set. George 33/4" handles i ca. samme område. Uniqua ørred-hjul handles lidt billigere 5-800 kr. De nyere Hardy hjul handles ofte omkring 5-700 kr. for ørredhjul og knapt det dobbelte for laksehjul. Hjulene skal være hele, originale og pæne hjul med kun få ridser og skrammer.

Alders-kending

I det følgende nogle af de mest almindelige og tilgængelige indikatorer for hjulenes alder og tidsperiode.

Lys grå finish fortæller, at hjulet tilhører de nyere masseproducerede fra 50erne og frem. De ældre er meget mørkere og har den såkaldte »black-leaded« finish.

Et hvidt håndtag (ivory/ivorine) placerer hjulet før 1918. Herefter er de sorte.

Hulefoden på hjulene op til masseprodukterne kan deles op i 2 grupper. De ældste har en glat messing hjulfod (1890-1928) Herefter er rillet messingfod fra 1928-50erne.

I den periode, hvor man finder fleste gamle Hardy hjul, fra ca. 1920 til 50erne, står der ofte hvilken bremsetype, der er monteret på hjulet. Det vil ofte være dup. mark 2, 21-67 eller mark 1, 1917-21.

Hvert enkelt Hardy hjul

frem til 50erne bærer et identitetsmærke på den hjulmager, der havde fået det godkendt. Frem til ca. 1. verdenskrigs afslutning bruges overvejende tal. Fra ca. 1920 og frem til 50erne bruges overvejende bogstaver. F.eks. står J. S. inde i hjulet for Jimmy Smith, chef-hjulmager og over 50 år hos Hardy.

Disse alderskriterier kan dog godt være misvisende uden, at der er tale om uoriginale reparationer. Det skyldes, at Hardy i beskedent omfang lavede specielle modeller til eksklusive fiskere. Men som hovedregel er de dog gode nok, og der findes en lang række andre kriterier, f.eks. den måde logoet står på samt, hvornår de forskellige bremsetyper dukker op på de forskellige hjul.

Hardy lavede også en lang række kendte spinnehjul. Hardy Altex (1932-66), Hardy Hardex (1937-59), Hardy Exalta (1958-65) fastspolehjul som stadig ligger i mange fiskeres skabe. De handles p.t. til ca. 4-700 kr.

Hardys multihjul Silex rex (1935-37), et særdeles sjældent hjul. Jock Scott (1938-52) med rette kaldet det »lille vidunder«, ligeledes et sjældent hjul. Elarex (1939-64), et flot forkromet hjul, der ofte handles til 8-900 kr.

Hardy lavede en ganske lang række center-pinn hjul. De kendeste er Silex hjulene. De løber i ca. 15 varianter fra det første i 1897 og helt frem til 1990erne. De almindeligste er Silex Major (1923-52) og Silex no. 2 (1911-22). De handles ofte i området af de 1000 kr. i flot stand. Af andre center-pinn hjul kan nævnes de gamle Nottingham hjul og hjul af Longstone typen. Prisen er ofte godt 500 kr.

Stængerne

Den første stang, Hardy producerede kommercielt, var en Greenheart stang fra 1875. De første hel-bambus stænger kom i 1880, og allerede året efter vandt Hardy den første af en uendelig lang række guld-medaljer med The Palakona split cane stang.

Hardy har vel lavet ca. 500 forskellige stænger siden de første Gold Medal (1885-1967) og til i dag. Hvad de gamle stænger handles til er et

godt spørgsmål. Men for de flestes vedkommende 7-800 kr. og op til et par tusinde for de flotte 100% originale og fejlfri stænger. Er der lakskader eller gamle rådpletter, udskiftede dele osv. når man langt med 2-400 kr.

De gamle stænger er udstyret med et nummer. De første stænger fra 1890-1904 er uden forbogstav. Derefter har de et forbogstav og et tal. Med A som forbogstav er tidsperioden 1904-16, B fra 1916-19, C fra 1919-22, D fra 1922-25, E fra 1926-55, H fra 1955-66. De G-nummererede står for Greenheart samt blandings-stænger med hel bambus og/eller split cane. G-numrene starter i 1927.

Tilbehør

Man kan roligt sige, at nogle vil finde alt, hvad der står Hardy på, attraktivt. Det kan være de flotte gl. Neroda æsker, der afhængigt af model handles over de tusinde, landingsgrej, der generelt er billigere, gamle kataloger, der næsten er et kapitel for sig.

Noget af det billigste er Hardys endeagn. De billigste vil være Kidney Spoon til ca. 30 kr. eller en Reflex Devon til ca. samme pris. Hvis man finder samme i original æske og ubrugt, vil prisen være godt hundrede. De sjældnere agn kan man godt komme til at betale over 500 kr. for.

Om prishalveringer på en række hjul er blivende kan man kun spå om. Fakta er, at tiderne med de hastigt stigende priser er definitivt forbi, bredt betragtet, bl.a. fordi samlere-eksplosionen på et traditionelt meget lille udbud, udspringer fra få samlere. Dette sammenholdt med, at mange samlere har fået det, de vil have, tolker jeg i retning af, at vi måske ikke har set bundpriserne endnu.

Et er dog værdi og investering, noget andet er glæden ved at besidde og fiske med et stykke klassisk håndværk. En bekendt landede en ca. 20 kg laks på en 16' Hardy Connemara Salmon stang fra 30erne og et messing sidet 4" Perfect fra århundredeskiftet. Han påstod også, at oplevelsen af det gamle grej i aktion, var en lige så stor fornøjelse som at fichte fisken.